

Nd.

78. Frumvarp til laga

[63. mál]

um síldarleit.

Flm.: Einar Ingimundarson, Jónas Rafnar, Magnús Jónsson og Sigurður Ágústsson.

1. gr.

Halda skal uppi síldarleit fyrir Norður- og Austurlandi í mánuðunum júní, júlí, ágúst og september ár hvert, eftir því sem nánar verður ákveðið af síldarleitarnefnd og síldarleitastjóra.

2. gr.

Atvinnumálaráðherra skipar þriggja manna nefnd, sem skal hafa yfirstjórn síldarleitarinnar með höndum. Skal einn nefndarmanna skipaður samkvæmt tilnefningu síldarverksmiðja ríkisins, annar samkvæmt tilnefningu síldarútvegsnefndar og hinn þriðji án tilnefningar. Nefndin kýs sér formann. Hún nefnist síldarleitarnefnd og skal vera ólaunuð.

3. gr.

Síldarleitarnefnd ræður síldarleitastjóra og setur honum erindisbréf.

Síldarleitastjóri ræður starfsmenn síldarleitarinnar og skal að öðru leyti hafa með höndum daglega stjórn síldarleitarinnar.

Hann skal dvelja á Siglufirði eða Raufarhöfn um síldarleitartímann. Má hann ekki hafa önnur störf með höndum á tímabilinu frá 1. júní til 1. október.

4. gr.

Í júnímánuði ár hvert skulu síldarverksmiðjur ríkisins, síldarútvegsnefnd og fiskimálasjóður leggja fram kr. 100000.00 hver aðili til að standa straum af kostnaði vegna síldarleitarinnar, en endanlegur kostnaður vegna hennar skal gerður upp af síldarleitastjóra þegar að lokinni síldarvertíð, og skal honum eigi síðar en um hver áramót jafnað þannig niður á eftirtalda aðila:

Fiskimálasjóður greiði $\frac{1}{3}$ hluta kostnaðar vegna síldarleitarinnar (með kostnaði teljast laun síldarleitastjóra, sem síldarleitarnefnd ákveður), en $\frac{2}{3}$ hlutum kostnaðarins sé jafnað niður á síldarútvegsnefnd og síldarverksmiðjur, sem reknar eru á

svæðinu frá Horni að Djúpavogi. Við þá skiptingu skal tunnu- og málafjöldi herpinótasíldar lagður saman, og sé ein tunna uppsaltaðrar síldar til útflutnings látin jafngilda einu máli síldar til bræðslu. Skal hver aðili greiða í réttu hlutfalli við þann tunnu- og málafjölda, sem hann hefur tekið á móti til verkunar og vinnslu viðkomandi síldarvertíð.

Síldarútvegsnefnd greiði allt gjaldið af saltsíldinni, en síldarverksmiðjurnar hver um sig í hlutfalli við þann málafjölda, sem þær hafa tekið á móti til vinnslu viðkomandi sumar.

Komi í ljós við endanlega skiptingu kostnaðarins, að einhver hinna þriggja aðila, fiskimálasjóður, síldarútvegsnefnd eða síldarverksmiðjurnar, hafi greitt meira en þeim bar samkvæmt endanlegri niðurfjöfnun, skal þeim endurgreidd umframgreiðslan, enda greiði þeir til viðbótar upphaflegri greiðslu, ef endanleg niðurfjöfnun samkvæmt framangreindum reglum sýnir, að þeim beri að gera það.

5. gr.

Þegar síldarleitargjöld eru fallin í gjalddaga samkvæmt 4. gr., má innheimta þau með sama hætti og opinber gjöld, og skal sýslumönnum og bæjarfógetum skylt að gera það, ef síldarleitastjóri beiðist þess.

6. gr.

Atvinnumálaráðherra ákveður samkvæmt tillögum síldarleitarnefndar, hvort nota skuli dulmálslykla við fréttasendingar síldarleitarinnar.

7. gr.

Nú hefur atvinnumálaráðherra ákveðið, að fréttasendingar síldarleitarinnar skuli fara fram á dulmáli, og skal síldarleitastjóri þá útbúa dulmálslykil og afhenda hann starfsmönnum síldarleitarinnar sem trúnaðarmál, svo og stjórn Landssíma Íslands og landhelgisgæzlunni.

Enn fremur skal afhenda skipstjórum á íslenskum síldveiðiskipum slíkan dulmálslykil.

Skal þeim aðilum, sem fréttir fá á dulmáli frá síldarleitinni, skylt að fara með þær sem trúnaðarmál.

Varða brot gegn ákvæðum þessarar greinar sektum frá 500.00 til 10000.00 krónum. Sektarféð renni í ríkissjóð.

Ef sakir eru miklar eða ef brot er margítrekað, er heimilt að svipta hinn brotlega dulmálslyklinum og innsigla talstöð hans.

Kostnaður vegna dulmálslykla telst til síldarleitarkostnaðar.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Síldarleit með flugvélum hefur verið haldið uppi óslitið að sumarlagi fyrir Norður- og Norðausturlandi síðan árið 1938.

Reynsla sú, sem fengizt hefur af þessari síldarleit, hefur sýnt, að leitinn hefur oft komið að ómetanlegu gagni fyrir síldveiðiflotann, enda er leitinn talin ómissandi af flestum þeim, sem til þekkja.

Á flugvél er hægt að fljúga yfir síldveiðisvæðið á örfáum klukkustundum, þegar veður leyfir og helzt er síldar að vænta, finna, hvar síldin veður, og gefa síldveiðiflotanum mikilvægar upplýsingar og leiðbeiningar. Um leið eru flotanum sparaðar ýmislegar tafir og kostnaður og dregið úr olíueyðslu til stórra muna. Hægt er að benda á mörg dæmi þess, að síldarleitinn með flugvélum hafi orðið að miklu gagni. T. d. er talið, að í eitt skipti í sumar hafi upplýsingar flugvélarinnar orðið til þess,

að flotinn veiddi á einni kvöldstund útflutningsverðmæti, sem nam um það bil 4 milljónum króna, en annars hefði farið forgörðum.

Sildveiðin er stopul og ótrygg og sildin, a. m. k. hin seinni ár, sjaldan lengi á sama stað. Þess vegna riður á að verða sem fyrst var við hana og geta hagnýtt sér veiðina, meðan sildin veður og færi gefst, og er ekki önnur leið betri til þess að ná því marki en sildarleit með flugvélum.

Til þess að tryggja eftir föngum, að vitneskja sú, sem aflað er með sildarleitinni, komi fyrst og fremst íslenskum veiðiskipum að gagni, hafa verið útbúnir dulmálslyklar fyrir skeytasendingar sildarleitarinnar til sildveiðiflotans. Hafa þessir dulmálslyklar verið notaðir nokkur sumur, en með misjöfnum árangri, vegna þess að sumir skipstjórar á sildveiðiskipum hafa skýrt frá ráðningu skeytanna á mæltu máli í talstöðvum skipanna, strax og þeir höfðu ráðið þau með aðstoð dulmálslykilsins. Hefur þessi misnotkun leitt til þess, að dulmálslyklarnir hafa verið minna notaðir en ástæða hefði verið til, því að það getur oft verið mjög þýðingarmikið, að erlend herpinótaskip, sem að veiðum eru hér við land, fái ekki í hendur vitneskju þá, sem aflað er með sildarleitinni. Ákvæði um skyldur skipstjóra og annarra í þessu efni svo og viðurlög eru sett til þess að koma í veg fyrir slíka misnotkun.

Aðilar að sildarleitinni með flugvélum hafa verið sildarverksmiðjurnar á Norður- og Austurlandi, sildarútvegsnefnd og fiskimálanefnd. Þátttaka hvers þessara aðila fyrir sig í leitarkostnaðinum hefur verið nokkuð á reiki. Stundum hafa orðið tafir á nauðsynlegum undirbúningi undir sildarleitina vegna þess, að erfitt hefur verið að ná samkomulagi um það, hvernig kostnaði skyldi skipta eða hversu haga skyldi leitinni, sem þó er viðurkennt að sé nauðsynleg vegna heildarhagsmuna sildarútvegsins.

Þykir flutningsmönnum því ekki mega dragast lengur, að sett séu lagaákvæði um, að sildarleit með flugvélum skuli haldið uppi ár hvert og á hvern hátt sildarleitinni skuli stjórnað og hverjir standa skuli straum af kostnaðinum við sildarleit með flugvélum.